

EN UN ESPAI IMPERCEPTIBLE

Ningú som com ens veuen els altres, ni com nosaltres amb més o menys encert ens mostrem. Som, en definitiva, de moltes maneres i en aquesta varietat s' ens rep i ens oferim. Malgrat tot tenim una sèrie de trets fonamentals o bàsics que conflueixen en allò que en diríem , una manera de ser.

Aquesta manera de ser és la que ens apropa o ens allunya dels demés, però hi ha espais de trànsit imperceptibles en les relacions humanes, que en el millor dels casos trigues en descobrir i, sovint ,apareixen tant sols en la distancia i els has de recórrer tot sol, conscient d' un temps irrecuperable, d' empremta sòlida i profunda.

Avui necessito recórrer aquests espais imperceptibles per parlar del Ramon, perquè més enllà de l' actor i el company, amb qui vaig compartir aventures i escenaris, és al ser humà a qui vull recordar i agrair-li el seu exemple de compromís amb una manera d' entendre el teatre i la vida, o la vida i el teatre, com preferiu, perquè en ell es fonien els dos conceptes.

Generós i solidari, era amic de tothom i complís dels seus amics. Amb un envejable sentit de l' humor, era capaç d' explicar acudits, que ja t' havia explicat, i fer-te riure com el primer cop. Amb poca gent he treballat tant seriosament i he rigut tant a la vegada.

Era l' any 72 quan vàrem començar junts l' aventura del Grup A-71, amb el que en esperaven moltes hores d' assaigs i de furgoneta, molts quilometres, i moltes cerveses, a no sé quants paradors de carretera, entre les múltiples obligacions i variades activitats que comportava la militància al teatre independent.

Vaig treballar amb ell a tres muntatges. Al 72 "Mixtura indiscretament mòbil" de Manuel de Pedrolo; al 73 "La farsa dels metges" de Moliere y al 74 "La lliçó" de Ionesco.

De tots i cada un d' aquests muntatges en guardo un record entranyable. No era fàcil treballar en les condicions que ho fèiem i l' actitud del Ramon desprenia sempre una autenticitat tenaç que encomanava les ganes de continuar malgrat les dificultats.

Va ser amb "La lliçó" on jo vaig aprendre més del Ramon. Pot ser el títol era ja premonitori. Llargues i intenses hores de treball al seu pis del carrer Còrsega, entre els clixés per estampats que li permetien subsistir, vaig anar descobrint a la persona.

Amb aquest espectacle va donar un gran pas, en la seva trajectòria professional construint, un personatge sòlid i sense cap concessió, que li va significar el reconeixement del públic i de la crítica. Sense menysprear el que significava per a tots nosaltres aquell èxit, el que més recordo és la seva decidida actitud, apostant per un concepte de teatre compromès i com a eina de profunda capacitat transformadora.

La bona acollida de l' espectacle ens va permetre, afortunadament, fer mols bolos i alguna que altre gira. És aquí on penso que va nàixer aquest nexa que avui em permet transitar per els espais als que feia referència.

És en aquesta època on vàrem estrenar la nostra paternitat pràcticament a l' hora. El meu fill Roger i la seva filla Martina es porten pocs mesos de diferencia, i això en una gira, no os podeu arribar a imaginar el que uneix.

Ni jo em considero una persona competitiva, ni el Ramon m' ho havia semblat mai, però ves per on, es va desencadenar una lluita sense concessions. Calia demostrar qui era capaç de trobar més barats els bolquers dels nostres fills. El consum de "dodotis" d' aquell parell de marrecs era tant gran, que les compres es transformaven en un difícil exercici per mantenir en equilibri, unes més que insegures economies domestiques.

El joc s' havia establert sense concessions, i el que podia semblar una activitat relacionada tant sols amb les necessitats escatològiques del nostres fills , es va transformar en un camí cap a complicitats molt més nobles.

No recordo ni a quina carretera, ni a quina estació de servei, el que si recordo és al Ramon rient, carregat de paquets contenint l' apreciada mercaderia i repetint..." els he trobat més barats que tu".

Els fills creixen, el temps passa i les nostres vides professionals van per camins diferents.

Coincidim sovint i sempre m' emporto a casa un nou acudit i una gran tendresa després de xerrar una estona amb ell.

No fa massa, m' havia vingut a veure per demanar-me complicitat en la seva darrera aventura. Volia que dirigís "El retaule del flautista" del seu germà Jordi. En aquell moment vaig pensar que no era la persona indicada per aquell projecte i que hi havia molts altres directors que podien fer-ho amb moltes més garanties d' èxit. Així li vaig expressar i em va semblar que ho entenia.

El que malauradament no podré dir-li mai és el molt que li vaig agrair que penses en mi, ni el que ara m' en penedeixo de no haver acceptat, per lleialtat i perquè tants anys de complicitats ho reclamaven.

Per mi el Ramon, compromès amb el seu temps, amb la seva gent i amb ell mateix, estarà sempre entre aquells que han conformat el meu paisatge de camí cap a l' utopia, des de la certesa de que no existeix, però amb el decidida convicció de que val la pena caminar-hi.

Joan Maria Gual i Dalmau
Barcelona març de 2000